Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 24 juni 2025

Portefeuille: Onderwijs

Agendapunt: B9

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het afgeven van een positief advies t.b.v. de bestuurlijke overdracht van de basisschool St. Antonius (ASKO) aan Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel (OOadA) en de hieruit volgende fusie met de openbare school De Witte Olifant (OOadA)

Het college van burgemeester en wethouders besluit

In te stemmen met het afgeven van een positief advies t.b.v. de bestuurlijke overdracht van de basisschool St. Antonius (ASKO) aan Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel (OOadA) en de hieruit volgende fusie met de openbare school De Witte Olifant (OOadA).

Kernboodschap

Het college van B&W adviseert positief over de wenselijkheid van de overdracht van de basisschool St. Antonius (ASKO) aan Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel (OOadA) en fusie met De Witte Olifant (OOadA). Op basis van de concept fusie-effectenrapportage en de criteria uit de "Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs" zijn er geen zwaarwegende bezwaren tegen de voorgenomen fusie. Het college brengt in dit advies onder de aandacht dat het van belang is dat belanghebbenden (leerlingen, ouders en personeel) goed worden geïnformeerd en gehoord. Het zorgvuldig doorlopen van de besluitvorming en het organiseren van draagvlak is wat het college betreft een randvoorwaarde voor een positief advies.

Bestuurlijke achtergrond

n.v.t.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

- Op grond van de Wet op het primair onderwijs (Wpo), artikel 64, eerste lid en onder b, is er sprake van een institutionele fusie als er een school ontstaat door samenvoeging van twee of meer scholen.
- Op grond van de Wet op het primair onderwijs (Wpo), artikel 64 lid 1 onder c is er sprake van een bestuurlijke fusie als een schoolbestuur de instandhouding van een school overdraagt aan een ander schoolbestuur. Omdat er minder dan 10 scholen bij betrokken zijn, is voor deze overdracht geen goedkeuring van de minister nodig (artikel 64a lid 2 onder b Wpo).
- Het gaat hier om een fusie met minder dan 500 leerlingen. Dit betekent volgens artikel 64a, tweede lid en onder b Wpo dat goedkeuring van de minister voor deze fusie niet nodig is. Wel moet het schoolbestuur een fusie-effectrapportage (FER) opstellen waarin opgenomen moet worden een advies van het college over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie (artikel 64b, lid 2 aanhef en onder j Wpo).

Onderbouwing besluit

Achtergrond van de voorgenomen fusie

De schoolbesturen OOadA en ASKO hebben de intentie om ASKO-school St. Antonius over te dragen aan OOadA en de school te laten fuseren met De Witte Olifant (OOadA). De leerlingen en verplichtingen van St. Antonius worden hiermee overgenomen door de OOadA-school. Voor de leesbaarheid wordt in deze voordracht gesproken over scholenfusie. De schoolbesturen zijn voornemens om de twee basisscholen te laten fuseren per 1 augustus 2025.

OOadA is het bevoegd gezag van 22 openbare basisscholen met ongeveer ruim 7500 leerlingen en heeft ongeveer 700 medewerkers in dienst. OBS De Witte Olifant ligt in de Nieuwmarktbuurt in stadsdeel Centrum.

ASKO is het bevoegd gezag van 36 bijzondere basisscholen (waarvan 30 in Amsterdam) met ongeveer 9000 leerlingen en heeft ongeveer 1000 medewerkers in dienst. De St. Antonius ligt in de Nieuwmarktbuurt in stadsdeel Centrum.

De achtergrond van de beoogde fusie is de sterke afname van het aantal leerlingen van de St. Antonius. Bij ASKO bestaan al geruime tijd zorgen over de toekomstbestendigheid van de school. Aanvankelijk had OOadA in maart 2025 richting ASKO aangegeven zij een fusie met de St. Antonius niet konden dragen en dat het tijdspad voor een zorgvuldige fusie te kort was. Eind maart 2025 heeft ASKO richting de ouders gecommuniceerd dat de school niet zelfstandig verder kan in het volgende schooljaar. Daarmee beoogde ASKO een sluiting van de school, omdat dit bestuurlijk gezien het meest uitvoerbaar leek binnen de beschikbare tijd. Om tegemoet te komen aan de wens van zowel ouders als de MR van de St. Antonius, hebben ASKO en OOadA de mogelijkheid van een scholenfusie opnieuw onderzocht.

Procedure bij fuseren scholen

Het samengaan van de St. Antonius en De Witte Olifant betreft een niet-toetsplichtige fusie, omdat een school overblijft met minder dan 500 leerlingen. Dit betekent dat bij DUO alleen een BRIN-mutatie formulier hoeft te worden aangeleverd door het schoolbestuur. Wel moet er een fusie-effectrapportage (hierna: FER) worden opgesteld door het schoolbestuur. Onderdeel hiervan is het advies van het betrokken gemeentebestuur over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie. Dit advies betreft een informerend advies en is niet bindend.

Uitkomsten FER

De kansen en mogelijke bezwaren die voortvloeien uit deze voorgenomen fusie zijn de afgelopen tijd onderzocht door de schoolbesturen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn opgenomen in de concept-FER.

Uit de FER blijkt dat de St. Antonius al een aantal jaar te maken heeft met een structurele daling van het leerlingaantal. Momenteel zitten er zo'n 90 kinderen op de school. Na uitstroom van groep 8 heeft de school nog 78 kinderen. De prognose laat zien dat de daling doorzet. Ook de Witte Olifant heeft te maken met een daling van het leerlingaantal, zij het in mindere mate.

Een structurele krimp in leerlingaantal heeft gevolgen voor de stabiliteit en toekomstbestendigheid van de St. Antonius. Door de afname van het aantal leerlingen wordt het voor de school steeds moeilijker om de exploitatie sluitend te krijgen. Dit heeft gevolgen voor de onderwijskwaliteit, omdat er minder middelen beschikbaar zijn voor extra ondersteuning en onderwijsontwikkeling. De St. Antonius is op het punt aanbeland dat de bekostiging ontoereikend is om de continuïteit van het onderwijs te borgen.

Het oorspronkelijke voornemen tot sluiting is heroverwogen, omdat een fusiescenario de voorkeur kreeg van een groot deel van de ouders van de St. Antonius. Uit de ouderraadpleging van april 2025 bleek dat het draagvlak voor de beoogde sluiting laag was. Bij een herplaatsing zouden veel ouders De Witte Olifant als eerste voorkeursschool hebben. Hierop zijn ASKO en OOadA opnieuw in overleg gegaan met als resultaat dat beide partijen achter een fusiescenario zijn gaan staan.

Een fusie met De Witte Olifant bleek het meeste perspectief te bieden, omdat die voorziet in een samenhangende overstap voor leerlingen, met behoud van onderwijskwaliteit, nabijheid en bestaande sociale verbanden. Een grotere school zorgt voor meer onderwijskundige ontwikkelmogelijkheden, zoals een breder aanbod van vakken en specialistische ondersteuning voor leerlingen. Ook de ouders van De Witte Olifant hebben zich over het algemeen positief uitgelaten over het voornemen. Zij gaven onder andere aan dat de leerlingen van de St. Antoniusschool welkom zijn, mits er voldoende aandacht is voor hun integratie in de schoolgemeenschap. Om de kinderen aan de nieuwe situatie te laten wennen is er een implementatieplan ontwikkeld. In de periode vanaf mei tot aan de zomervakantie worden meerdere activiteiten samen georganiseerd. Met een fusie willen de besturen van de twee scholen één sterke en toekomstbestendige school voor alle leerlingen in de wijk realiseren, op basis van de onderwijskundige uitgangspunten van De Witte Olifant.

Begin juni 2025 is het duidelijk geworden dat 58 kinderen overgaan naar De Witte Olifant. Met deze fusie telt de school ongeveer 326 leerlingen. Ongeveer 20 kinderen van de St. Antonius zullen op andere scholen worden geplaatst vanwege uiteenlopende redenen, waaronder verhuizingen buiten de wijk.

Rol MR

De MR-en van beide scholen zijn conform hun rol, zoals vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS), betrokken bij het fusietraject en voor het bestuur en hun directie de formele gesprekspartner.

Gezien de krappe tijdsplanning hebben de MR-en zich coöperatief opgesteld en hebben zij actief bijgedragen aan het verloop van het traject. De MR-en waren betrokken bij de communicatie met ouders, de organisatie van de ouderraadpleging en deelname aan informatiebijeenkomsten. Beide MR-en hebben hun verantwoordelijkheid genomen en bereidheid getoond om binnen een kort tijdsbestek tot afweging en besluitvorming te komen.

De MR-voorzitter van de St. Antonius heeft aangegeven positief tegenover de fusie te staan. Wel wordt opgemerkt dat het fusietraject uiteindelijk laat is ingezet en dat het tijdspad daardoor krap is. De hiermee gemoeide onrust in de school voor personeel, ouders en kinderen had ondervangen kunnen worden als er eerder tot een fusie besloten was.

Ook de MR-voorzitter van De Witte Olifant heeft aangegeven positief tegenover de fusie te staan. Hoewel de aanloop naar de fusie als onrustig is ervaren, staat volgens de MR-voorzitter het belang van het goed opnemen van de kinderen voorop.

Motivering advies van het college van burgemeester en wethouders

Om tot het advies te komen, heeft het college de criteria uit de "Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs" (hierna: leidraad) door de gemeenten van de VNG en CFTO (Commissie fusietoets onderwijs) gehanteerd.

<u>Criterium 1. De maatschappelijke impact</u>

Schoolbesturen en gemeente hebben gezamenlijk de ambitie uitgesproken om te kleine scholen tegen te gaan en zich te richten op een gezond scholenaanbod voor elke wijk. Kleine scholen zijn

vaak kwetsbaarder vanwege een beperkt personeelsbestand en hebben beperktere financiële middelen. In 2019 heeft het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) de ambitie om het aantal kleine scholen te verminderen vastgelegd in De Amsterdamse Onderwijsagenda voor het PO. Vanuit het BBO heeft ieder bestuur de opdracht om toe te werken naar scholen van minimaal 200 leerlingen. Deze ambitie komt ook terug in de Amsterdamse Onderwijs Ambities (juni 2023), die gesloten zijn door het Amsterdamse onderwijsveld en de gemeente. Hierin is afgesproken dat schoolbesturen streven naar scholen met een gezonde schoolgrootte.

Een schoolbestuur kan kiezen voor een schoolsluiting of fusie, wanneer het perspectief voor een stabiele toekomst van een school ontbreekt. Zo'n situatie stelt een schoolbestuur voor een dilemma: voor betrokken kinderen, ouders en leraren heeft het sluiten of fuseren van een school grote impact. Tegelijkertijd geldt dat de kwaliteit van een school onder druk kan komen te staan wanneer er geen kans is op groei en prognoses verdere krimp laten zien. Bovendien kan een school die langer dan drie jaar onder de opheffingsnorm zit, de overheidsbekostiging die zij ontvangt van het ministerie verliezen. Uiteindelijk kan een schoolbestuur dan het besluit nemen een school te fuseren om zo de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs te waarborgen.

Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling in de leerlingaantallen van beide scholen afzonderlijk zien. Vanaf schooljaar 2025/2026 is de prognose zichtbaar gemaakt middels de stippellijn. Hieruit valt op te maken dat het leerlingaantal van de St. Antonius structureel laag is, ook in de toekomst. Daarentegen is De Witte Olifant een school met een gezonde omvang volgens de ambities van het BBO.

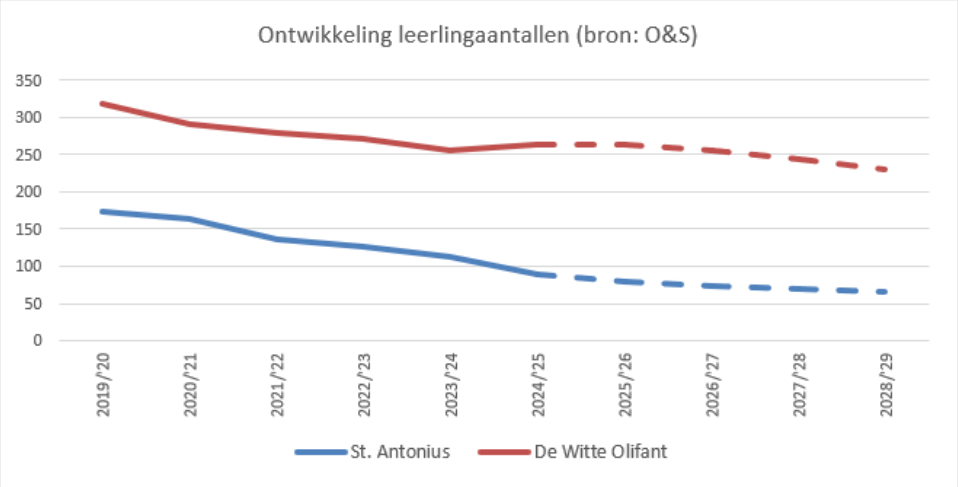

<u>Criterium 2. Keuzemogelijkheden ouders</u>

De fusie van beide scholen betekent dat het aantal basisscholen in stadsdeel Centrum met één wordt teruggebracht. Het aantal scholen gaat van 8 naar 7. Er blijft sprake van een brede variatie in het scholenaanbod en dus behoud van keuzevrijheid voor ouders in algemene zin.

Betrokkenheid van ouders

In het proces zijn ouders in eerste instantie geïnformeerd over het feit dat de St. Antonius niet als zelfstandige school verder kon. De ouderraadpleging als gevolg van de beoogde sluiting maakte duidelijk dat het draagvlak voor een sluiting laag was. Wel bestond er een breed gedeelde voorkeur voor een gezamenlijke overgang naar De Witte Olifant. Deze uitkomst heeft aanleiding gegeven tot heroverweging van het oorspronkelijke voornemen tot sluiting. Een communicatiemoment,

informatiebrief en inloopmoment vond plaats op 22 en 23 mei jl., alle ouders werden geïnformeerd over het voornemen om beide scholen te fuseren.

De ouderraadpleging van begin juni 2025 is door 38 ouders van beide scholen (10 St. Antoniusschool en 28 De Witte Olifant) ingevuld. Uit de ouderraadpleging blijkt dat de ouders van de St. Antoniusschool overwegend positief staan tegenover de fusie en blij zijn dat hun kind naar een school in de buurt kan blijven gaan. Bij de Witte Olifant staat het merendeel van de ouders overwegend positief tegenover de fusie. Een kleinere groep ouders ondersteunt de fusie in mindere mate. Als redenen worden onder andere de mogelijke botsing tussen twee schoolculturen en het krappe tijdspad om de fusie te realiseren genoemd.

Keuze op denominatie

Door de fusie verdwijnt een rooms-katholieke school met een brede identiteit en toegankelijkheid. De Witte Olifant is een openbare school waar elk kind welkom is. Op de Witte Olifant is net als op de St. Antonius aandacht en ruimte voor diverse levensbeschouwelijke bronnen. Er wordt actief en bewust aandacht besteed aan diversiteit, aan levensvragen en ervaringen van kinderen.

Keuze op onderwijsconcept

De fusie leidt niet tot het verdwijnen van een specifiek onderwijsconcept zoals Dalton, Jenaplan of Montessori. De Witte Olifant is een cultuurprofielschool, waarbij de school veel aandacht besteedt aan cultuur, talentontwikkeling en burgerschap. De St. Antoniusschool heeft eveneens aandacht voor kunst, cultuur en creativiteit, en streeft ernaar leerlingen op te voeden tot kritische, sociale en zelfstandige mensen. Beide scholen delen derhalve in grote lijnen een vergelijkbare visie op leren en opvoeden.

Criterium 3. Openbaar onderwijs in de wijk

Aangezien het een fusie betreft tussen een bijzondere basisschool die wordt overgenomen door een openbare school blijft het openbaar onderwijs goed toegankelijk in de wijk.

Voorgesteld advies namens college B&W

Op basis van de FER en de bovenstaande bevindingen adviseert het college positief ten aanzien van de voorgenomen fusie. Het zorgvuldig doorlopen van de besluitvorming en het organiseren van draagvlak is wat het college betreft een randvoorwaarde voor een positief advies. Hierbij wil het college in dit advies onder de aandacht brengen dat zij het van belang vindt dat belanghebbenden (leerlingen, ouders en personeel) goed worden geïnformeerd en gehoord. Het college waardeert de inzet die de schoolbesturen, MR-en en alle andere betrokkenen van beide scholen hebben getoond om de voorgenomen fusie op een relatief korte termijn mogelijk te maken.

Duurzaamheid

Participatie

Vanuit de schoolbesturen is gesproken met MR-en, Raad van Toezicht, personeel en ouders van beide scholen.

Financiële onderbouwing

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

Het schoolbestuur wordt over dit besluit geïnformeerd.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-037725	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-038122	Brief aan College B&W (msw12)
AD2025-038123	FER dd 17 juni (msw12)
AD2025-038132	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten